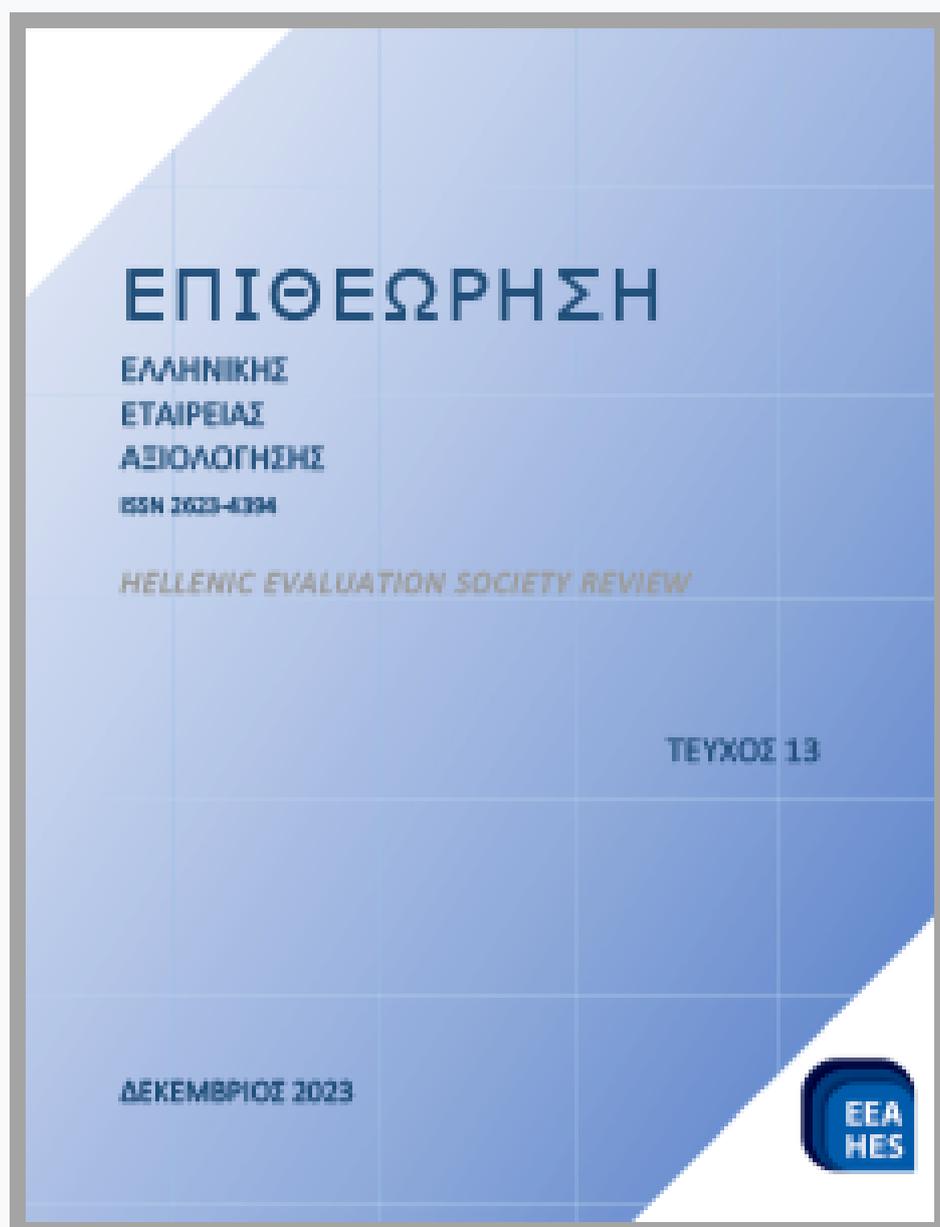

Hellenic Evaluation Society Review

No 13 (2023)

HELLENIC EVALUATION SOCIETY REVIEW - ISSUE 13

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ISSN 2623-4394

HELLENIC EVALUATION SOCIETY REVIEW

ΤΕΥΧΟΣ 13

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Η Επιθεώρηση της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης (ΕΕΑ) είναι επιστημονικό περιοδικό με προσανατολισμό σε θέματα αξιολόγησης και εκδίδεται σε δύο τεύχη ετησίως.

Σκοπός της Επιθεώρησης της ΕΕΑ είναι να καλλιεργήσει έναν γόνιμο προβληματισμό και να συμβάλει στη διαμόρφωση της κουλτούρας της αξιολόγησης και στην προώθηση της αξιολόγησης ως επιστημονικό εργαλείο λήψης αποφάσεων. Η έγκριση δημοσίευσης των άρθρων στο περιοδικό αποφασίζεται από Επιστημονική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από καταξιωμένους επιστήμονες, μέλη της ελληνικής και διεθνούς ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας.

Υπεύθυνη για την έκδοση της Επιθεώρησης της ΕΕΑ είναι η Συντακτική Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν οι: Δρ. Βίβιαν Γαλατά, Διδάκτωρ Κοινωνικών Επιστημών, Καθηγήτρια ΣΕΠ Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Δρ. Θανάσης Καραλής, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών, Καθ.κ. Γιώργος Μιχαηλίδης, Καθηγητής Περιφερειακής Ανάπτυξης και Προγραμματισμού (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης), Καθ.κ. Ιωσήφ Χασσίδ, Καθηγητής Βιομηχανικής Οικονομικής, Δρ. Μανώλης Χρυσάκης, Διευθυντής Ερευνών Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών.

Για αποστολή άρθρων, εργασιών και ανακοινώσεων προς δημοσίευση, παρακαλούμε να απευθύνεστε στη γραμματεία της ΕΕΑ: secretariat@hellenicevaluation.org. Οδηγίες για την υποβολή άρθρων βρίσκονται σε αυτό το σύνδεσμο: https://hellenicevaluation.org/images/ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ_ΕΕΑ/odigies_ipovolh_arthron.pdf

Οι απόψεις των συγγραφέων δεν αντανακλούν τις απόψεις του ΔΣ της ΕΕΑ ή της επιστημονικής και συντακτικής επιτροπής του περιοδικού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ	3
ΆΡΘΡΑ	
Ελλάδα: Προς μία θεσμική θεμελίωση του Στρατηγικού Μακροχρόνιου Σχεδιασμού για το 2035 <i>Π.Ε. Πετράκης</i>	5
Θεσμοθέτηση της αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών. Αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις σχετικά με τη χρήση αξιολογήσεων δημόσιων πολιτικών για την ενίσχυση της διακυβέρνησης. <i>Δ. Ιωάννου</i>	13
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	24
NEA	25
ENGLISH-LANGUAGE ABSTRACTS	27

© κειμένων: Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης / οι συγγραφείς. Με εξαίρεση τη χρήση αποσπασμάτων υπό την προϋπόθεση της ρητής αναφοράς της πηγής, δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση/αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος του περιοδικού χωρίς τη γραπτή άδεια της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης / των συγγραφέων.

Σημείωμα από τη σύνταξη

Δήμητρα Ιωάννου

Υπεύθυνη έκδοσης

Η Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης (ΕΕΑ) έχει συχνά διατυπώσει τον έντονο προβληματισμό της σχετικά με τον ρόλο και τη χρήση της αξιολόγησης για την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων, την ανάγκη αναβάθμισης της ποιότητας των αξιολογήσεων, και την προώθηση μιας θεσμικής κουλτούρας αξιολόγησης στην Ελλάδα.

Σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από ταχύτατες αλλαγές στα παγκόσμια δρώμενα εξαιτίας των επιπτώσεων από προβλεπόμενες ή μη κρίσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, οι δημογραφικές εξελίξεις, ή οι πανδημίες, καθώς λόγω της ταχείας εξέλιξης της τεχνολογίας, συχνά επισημαίνεται η ανάγκη για αξιολογήσεις επιπτώσεων που θα είναι ικανές να τροφοδοτήσουν τη διατύπωση ασφαλών εκτιμήσεων για το μέλλον και τις πιθανές επιπτώσεις από τις ονομαζόμενες «μεγατάσεις» της εποχής μας.

Τα τελευταία χρόνια, παρακολουθώντας τις ευρωπαϊκές και τις παγκόσμιες εξελίξεις, η ελληνική κυβέρνηση εντάσσει διαδικασίες αξιολόγησης και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού στο πλαίσιο των ετήσιων σχεδίων δράσης και της νομοθέτησης. Η ενσωμάτωση του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού στην ανάπτυξη δημόσιων πολιτικών αποτελεί ως εκ τούτου μια νέα πρόκληση για την κοινότητα των αξιολογητών, η οποία καλείται να ανταποκριθεί στην ανάγκη για ποιοτικές προορατικές αξιολογήσεις, μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους από την ανάλυση προβλέψιμων αποτελεσμάτων ή επιπτώσεων, στην ανάλυση πολλαπλών σεναρίων για το μέλλον.

Τα παραπάνω ζητήματα αποτέλεσαν και το αντικείμενο του 6^{ου} ετήσιου συνεδρίου της ΕΕΑ, το οποίο διοργανώθηκε στις 9 Νοεμβρίου 2023 με θέμα «Μακροπρόθεσμος σχεδιασμός, προοπτική διερεύνηση, και αξιολόγηση».

Στο παρόν 13^ο τεύχος της *Επιθεώρησης της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης* δημοσιεύεται η αναλυτική τοποθέτηση του Ομ. Καθηγητή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Παναγιώτη Ε. Πετράκη, όπου παρουσιάζονται τέσσερα σενάρια για το μέλλον στην Ελλάδα για το 2035, αλλά και μια συγκροτημένη πρόταση για τη θεσμική θεμελίωση και την αποτελεσματική οργάνωση του στρατηγικού μακροχρόνιου σχεδιασμού της χώρας.

Η θεσμοθέτηση και η χρήση της αξιολόγησης, και η ενσωμάτωσή της στα συστήματα διακυβέρνησης, αποτελεί παράλληλο πεδίο προβληματισμού για τους αξιολογητές, όπως αναλύεται στο δεύτερο άρθρο του παρόντος τεύχους. Στο άρθρο αυτό, και με έναυσμα μια πρόσφατη μελέτη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) σχετικά με τη χρήση και την αξιοποίηση της αξιολόγησης από τις κυβερνήσεις, αναλύονται τα βήματα και οι προκλήσεις για την ενσωμάτωση τυποποιημένων, και θεσμικά κατοχυρωμένων μοντέλων και πρακτικών αξιολόγησης στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής.

Στην ενότητα *Καλές πρακτικές στην αξιολόγηση*, παρουσιάζονται οι βραβεύσεις στο πλαίσιο των «5^{ων} Διακρίσεων της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης», οι οποίες ανακοινώθηκαν στο 6^ο ετήσιο συνέδριο της ΕΕΑ.

Σημείωμα από τη σύνταξη

Τέλος, στα *Νέα* του τρέχοντος τεύχους, γίνεται μεταξύ άλλων αναφορά στη δεκαετή παρουσία της ΕΕΑ από την ίδρυσή της τον Σεπτέμβριο του 2014, και στον προγραμματισμό σειράς επετειακών δράσεων σε όλη τη διάρκεια του νέου έτους.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2023

Ελλάδα: Προς μία θεσμική θεμελίωση του Στρατηγικού Μακροχρόνιου Σχεδιασμού για το 2035*

Παναγιώτης Ε. Πετράκης, Ομ. Καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

1. Η συζήτηση με το μέλλον. Από την Αρχαία Ελλάδα στο σήμερα. Στρατηγικός Μακροχρόνιος Σχεδιασμός και Δημιουργική Παρακίνηση. Η προτίμηση του Παρόντος από το Μέλλον

Ο Διόδωρος ο Σικελιώτης αναφέρει ότι «*Θέλοντας ο Περγάμικος να μεγαλώσει το βασίλειό του, ρώτησε το μαντείο των Δελφών και η Πυθία είπε: Οι δοξασμένοι Τημενίδες βασιλεύουν σε πλούσιο τόπο, τους τον έδωσε ο Δίας που κρατάει την αιγίδα. Όμως γρήγορα πήγαινε στην Βοττηίδα με τα πολλά κοπάδια και εκεί που θα ιδείς τις χιονόλευκες γίδες με τα ασημένια κέρατα να κοιμούνται στην αυγή, σε αυτής της γης τα πλατόματα θυσίασε στους μακάριους θεούς και χτίσε το άστυ μίας πόλης*» και έτσι δημιουργήθηκαν οι Αιγές.

Αυτός ο στοχευμένος χρησμός από το Μαντείο των Δελφών είναι στην καρδιά της ανθρώπινης προετοιμασίας και σκέψης για το μέλλον, αναδεικνύοντας κατά τρόπο εντυπωσιακό τόσο την ανάγκη των προγόνων μας να γνωρίζουν τα μελλούμενα όσο και την σημασία της προετοιμασίας για αυτά. Οι αρχαίοι Έλληνες εξασκούσαν την μαντική τέχνη μέσω της ερμηνείας των οίωνων που ήταν θεόσταλα σήματα στα οποία έπρεπε να αποκριθούν με κάποιο σύνολο δράσης. Οι ετερογένειες στην ερμηνεία και στα σύνολα δράσης συνιστούν και την αναγνώριση από τους προγόνους μας ότι υπάρχουν πολλαπλές μελλοντικές καταστάσεις που αφενός ενέχουν ρίσκο και αφετέρου που η ανθρώπινη δράση θα μπορούσε να διαμορφώσει.

Στις μέρες μας, η αρχέγονη ανάγκη να προβλέψουμε το μέλλον και να σχεδιάσουμε τον κόσμο γύρω μας παραμένει, μόνο τα μέσα για την ικανοποίησή της έχουν αλλάξει. Ουσιαστικά, η ανάγκη των κοινωνιών να προβλέψουν το μέλλον και τις αναμενόμενες και μη αναμενόμενες αλλαγές γεννά την ανάγκη εισαγωγής του μακροχρόνιου στρατηγικού σχεδιασμού και της ενόρασης του μέλλοντος στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της κοινωνίας. Ο στρατηγικός σχεδιασμός (strategic foresight)—όπως και οι χρησμοί στο Μαντείο των Δελφών—δεν αποσκοπεί να προβλέψει το μέλλον με ακρίβεια, αλλά να περιγράψει τις συνθήκες και συμπεριφορές που θα εξασφαλίσουν την ευημερία.

Έτσι λοιπόν, το strategic foresight βασίζεται στον πλουραλισμό, την διεπιστημονικότητα και την δεξιότητα να συνδυάζει κανείς την φαντασία με την λογική και την κριτική σκέψη. Με άλλα λόγια, το foresight κινείται μεταξύ επιστήμης και τέχνης διότι για την περιγραφή του μέλλοντος απαιτείται φαντασία και δημιουργικότητα—οι οποίες παραπέμπουν στην ατίθαση φύση της τέχνης—αλλά και οι κατάλληλες ικανότητες και εμπλοκή της επιστήμης ώστε οι παραχθείσες προβλέψεις να είναι θωρακισμένες από την υποκειμενικότητα και να θεμελιώνονται κατά το δυνατό βάσει της λογικής διαδικασίας.

Ο κόσμος μας και κατά συνέπεια το μέλλον είναι πάντα υπό κατασκευή αφού συνολικά, οι διάφορες μεμονωμένες οπτικές και συμπεριφορές επηρεάζουν το παρόν και άρα και το μέλλον. Η αποτελεσματική διακυβέρνηση ενός τέτοιου κόσμου—με την συνεχή προσθήκη νέων πληροφοριών,

* Το παρόν κείμενο παρουσιάστηκε από τον συγγραφέα στο 6^ο Ετήσιο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρεία Αξιολόγησης, στις 9 Νοεμβρίου 2023.

κινδύνων και ευκαιριών—αποτελεί μια πρόκληση διότι απαιτεί: (i) ικανή, εμπνευσμένη ηγεσία, (ii) αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο και (iii) ουσιαστική κινητοποίηση της κοινωνίας να πράττει για το μέλλον. Μολονότι απλά στην καταγραφή τους, όλα τα προαναφερθέντα σημεία είναι εξαιρετικά σύνθετα στη φύση τους.

Μόνο εμπνευσμένες ηγεσίες που είναι σε θέση να προασπίσουν τα κοινά συμφέροντα και την δημοκρατία αλλά και να αντιμετωπίσουν το κόστος μετασχηματισμού των θεσμών προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις αναδυόμενες προκλήσεις μπορούν να καθοδηγήσουν την ανθρωπότητα προς την επίτευξη μελλοντικής ευημερίας. Οι άνθρωποι αυτοί, δεν είναι μόνο πολιτικοί και επιστήμονες αλλά και απλοί πολίτες με σύνθετα αξιακά συστήματα τα οποία μεταδίδονται διαγενεακά. Όμως για να σκεφτόμαστε αισιόδοξα για το μέλλον θα πρέπει να έχουμε εξασφαλίσει το παρόν και οπωσδήποτε να έχουμε αναπτύξει αντοχή στην αβεβαιότητα.

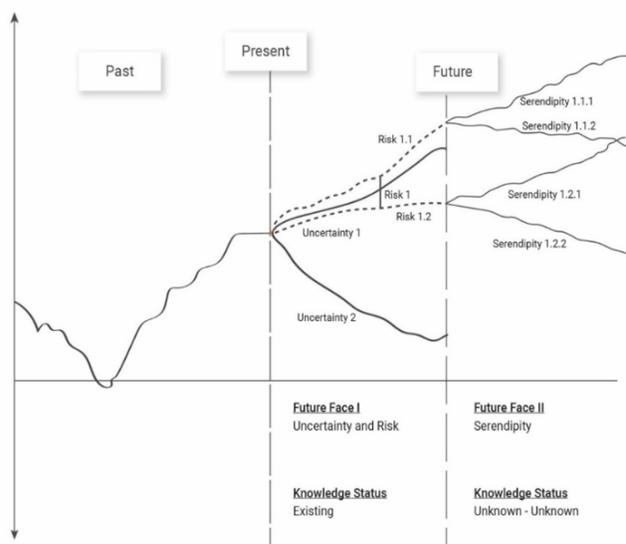
Δύο σημεία πριν κλείσουμε το πρώτο αυτό μέρος:

1. Το Forward Looking (η ματιά στο μέλλον) έχει πολύ μεγάλη παρακινητική δύναμη για την δημιουργικότητα και την ανάπτυξη. Άρα εδώ βρίσκεται ο πυρήνας της αξίας του foresight.
2. Η Ελληνική κοινωνία έχει ελαφρά προτίμηση (4/10 στοιχεία 2019 – 2023) στο παρελθόν και στο παρόν παρά στο μέλλον. Άρα επείγει: (i) να δείξουμε την αξία του forward looking και (ii) να επαναπροσαρμόσουμε τις προτιμήσεις της κοινωνίας.

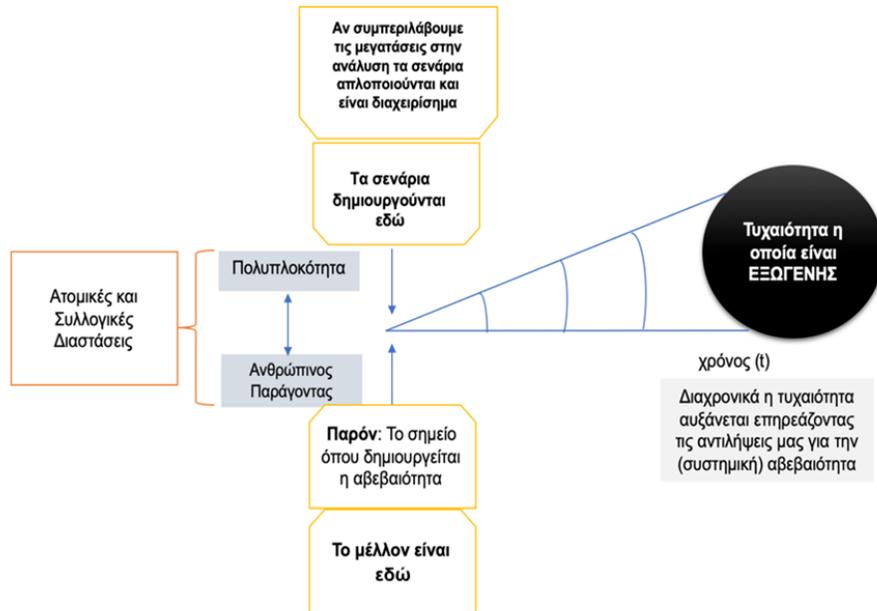
2. Κίνδυνος, Αβεβαιότητα και Τυχαιότητα στον Στρατηγικό Μακροχρόνιο Σχεδιασμό

Οι διαδικασίες αυτές όπως και η προσπάθεια χαρτογράφησης των εναλλακτικών μελλοντικών καταστάσεων δυσχεραίνονται από τρεις διακριτές έννοιες, που συχνά συγχέονται μεταξύ τους, (i) την αβεβαιότητα (uncertainty), (ii) τον κίνδυνο (risk) και (iii) την τυχαιότητα (serendipity). Η αβεβαιότητα είναι ενσωματωμένη στις κοινωνίες μας με την μορφή της πολυπλοκότητας ενώ ο κίνδυνος—που είναι ιδιότητα της αβεβαιότητας—αφορά στην κίνηση της πραγματικότητας σε διάφορες κατευθύνσεις δεδομένης της αποτίμησης της εξέλιξης της αβεβαιότητας. Έτσι, η αβεβαιότητα και ο κίνδυνος είναι εξ ολοκλήρου συστημικά στοιχεία που σε ένα ντετερμινιστικό μοντέλο θα ήταν αμελητέα. Ωστόσο, στην πραγματική ζωή επηρεάζουν την τροπή των πραγμάτων λόγω της ανυπέρβλητης ετερογένειας στις συμπεριφορές, τις αξίες και την ελλιπή πληροφόρηση. Από την άλλη, η τυχαιότητα είναι η μόνη ουσιαστικά άγνωστη ιδιότητα του μέλλοντος που δύναται να οδηγήσει την πραγματικότητα σε άγνωστες και—οριακά—ασύλληπτες κατευθύνσεις. Η τυχαιότητα είναι εγγενής παράγοντας της φύσης.

Η τυχαιότητα είναι εξ ορισμού άγνωστη και οποιαδήποτε προσπάθεια προγραμματισμού θα πρέπει να αφορά την αβεβαιότητα και τον κίνδυνο. Η αβεβαιότητα και ο κίνδυνος, που είναι χαρακτηριστικά του παρόντος και του παρελθόντος, κάνουν δύσκολη την διακυβέρνηση αλλά μόνο η τυχαιότητα κάνει το μέλλον απρόβλεπτο. Έτσι,

δεδομένου ότι το μέλλον επηρεάζεται και από τη γνώση του παρελθόντος είναι εφικτό να καταλήξουμε σε μια σειρά από δυνατότητες προσδιορισμού και να ασκήσουμε επιρροή στο μακρο-μέλλον.

Είναι αδύνατο να ελέγξουμε τις άγνωστες δυνάμεις της τυχαιότητας, η οποία κινείται προς δύο κατευθύνσεις δημιουργώντας είτε θετικές είτε αρνητικές εξελίξεις. Μπορούμε όμως να ορίσουμε τις δυνάμεις του μέλλοντος βάσει των δυνατοτήτων μας, δηλαδή να υποθέσουμε έναν κόσμο χωρίς τυχαιότητα. Έτσι, δεν θα έχουμε προβλέψει με ακρίβεια το μέλλον αλλά θα έχουμε δημιουργήσει τις υποθήκες προετοιμασίας για τις διάφορες εκφάνσεις που μπορεί να λάβει.

Η προσέγγισή μας συνάδει με την ευρύτερη αντίληψη ότι ο στρατηγικός σχεδιασμός οφείλει να αναγνωρίζει την κοινωνία και τη σχέση παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος ως ένα οικοσύστημα.

3. Τα Σενάρια του Μέλλοντος

Οι διάφορες εκφάνσεις του μέλλοντος μπορούν να περιγραφούν με τη χρήση σεναρίων. Τα σενάρια περιγράφουν πιθανολογούμενες καταστάσεις και όχι βεβαιότητες. Περιγράφουν δηλαδή τι θα μπορούσε να συμβεί. Έτσι, το μέλλον μπορεί να ανταποκρίνεται σε οποιοδήποτε από τα σενάρια ή να εμπίπτει μεταξύ κάποιων από τα σενάρια. Ωστόσο, υπάρχει πάντα η πιθανότητα να μην ομοιάζει με κανένα από τα σενάρια λόγω απρόβλεπτων γεγονότων που προκαλούνται από την τυχαιότητα. Κατά συνέπεια, δεν μπορούμε να απαντήσουμε αποφασιστικά ποιο σενάριο θα επικρατήσει, διότι μπορούμε μόνο να κάνουμε εικασίες δεδομένων των παραγόντων του πλαισίου εντός των σεναρίων και των βασικών αβεβαιοτήτων.

Παραδοσιακά, κατασκευάζονται τέσσερα σενάρια ακολουθώντας κάποια βήματα. Ο πιο αναλυτικός τύπος σεναρίων βασίζεται στην ανάλυση εναλλακτικών μελλοντικών καταστάσεων (alternative futures analysis) αλλά ταυτόχρονα είναι και ο πιο δύσκολος τύπος για να ποσοτικοποιηθεί. Εν γένει, τα βήματα κατασκευής των εναλλακτικών μελλοντικών σεναρίων αφορούν:

Τα τέσσερα περιγραφικά σενάρια δημιουργούνται βάσει δύο συνθηκών και των αντίστροφων παραγόντων τους: βεβαιότητα έναντι αβεβαιότητας και ικανοποίηση από τη ζωή και μεγέθυνση έναντι μη ικανοποίησης από τη ζωή. Έτσι, δημιουργούνται το Ευνοϊκό, το Σταδιακής Προσαρμογής, το Μη Βιώσιμο και το Δυσμενές.

Εντός των σεναρίων ενσωματώνονται εκφάνσεις για την εξέλιξη των βασικών δυνάμεων που διαμορφώνουν το μέλλον όπως είναι: (i) η κλιματική αλλαγή, (ii) η επιστήμη και τεχνολογία, (iii) το γεωπολιτικό σκηνικό, (iv) η εξέλιξη του πληθυσμού, (v) οι κοινωνικές και πολιτικές τάσεις και (vi) η διακυβέρνηση.

Ευνοϊκό Σενάριο: περιγράφει όλες εκείνες τις συνθήκες οι οποίες εξελίσσονται κατά τρόπο ευνοϊκό επιτυγχάνοντας τόσο ευημερία όσο και βεβαιότητα.

Σενάριο Σταδιακής Προσαρμογής: χαρακτηρίζεται από σχετική αβεβαιότητα που επιδρά στις εξελίξεις με σύνθετους τρόπους αλλά γενικά οι επικρατούσες συνθήκες ευνοούν μια προσπάθεια μετασχηματισμού των κοινωνικών και οικονομικών δομών προς την ευημερία

Μη Βιώσιμο Σενάριο: ενώ η βεβαιότητα είναι αισθητή, η τροπή που έχουν πάρει ορισμένες εξελίξεις συντελούν σε ένα μη βιώσιμο σκηνικό σε ό,τι αφορά τις κοινωνίες και οικονομίες, το οποίο και θα πρέπει να αντιστραφεί.

Δυσμενές Σενάριο: περιγράφει μη βιώσιμες συνθήκες οι οποίες ταυτόχρονα χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα και τα προϊόντα της: αστάθεια, ηθικός κίνδυνος, δυσμενής επιλογή και μωπικές προσδοκίες.

Θα μπορούσαμε να φανταστούμε τα σενάρια ως μια συνάρτηση μεταβλητών που διαμορφώνουν το μέλλον.

$$Sc = EC_s * HDI * CB * QR * GR * MG * UU$$

Όπου:

EC: Οικονομική Πολυπλοκότητα ανά μέγεθος

HDI: Πολυπλοκότητα του Ανθρώπινου Κεφαλαίου

CB: Πολιτισμικό Υπόβαθρο

QR: Ποιότητα της Διακυβέρνησης

GR: Ρυθμός Μεγέθυνσης

MG: Μεγατάσεις

UU: Τα άγνωστα-άγνωστα (unknown unknowns)

4. Τέσσερα σενάρια για το μέλλον και η απαιτούμενη υπέρβαση της ιστορίας στην Ελλάδα για το 2035

Μέσα λοιπόν από τον στρατηγικό σχεδιασμό προσπαθούμε να κατανοήσουμε τις δυνάμεις αλλαγής του κόσμου και να εντοπίσουμε την ταχύτητα μεταβολής των κοινωνικών εξελίξεων που με τη σειρά τους επηρεάζουν και την κυκλική οικονομική συμπεριφορά. Με την έννοια της κυκλικής συμπεριφοράς, θυμίζω ότι ο Schumpeter αναφερόταν στο φαινόμενο που υποδηλώνει ότι η οικονομία ακολουθεί ένα περιοδικό μοτίβο γνωστό και ως κύματα Kondratieff. Περιγράφοντας μια περίοδο όπου η υψηλή μεγέθυνση ακολουθείται από χαμηλή μεγέθυνση, ενώ ο κύκλος αναλύεται σε τέσσερις φάσεις που παίρνουν το όνομα τους από τις τέσσερις εποχές του χρόνου:

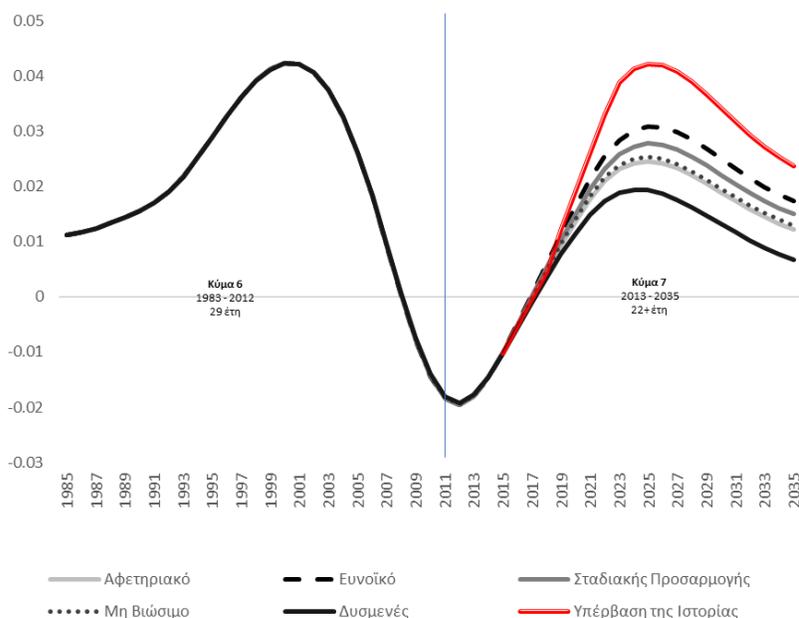
Οι μακροχρόνιες πραγματικές κυμάνσεις με βάση την εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στη νεότερη ιστορία της ελληνικής οικονομίας και πρόβλεψη για το μέλλον

Με μια περαιτέρω ποσοτικοποίηση των σεναρίων χρησιμοποιώντας proxy οικονομικές μεταβλητές, τα τέσσερα γενικά σενάρια μπορούν να ενσωματωθούν στο έβδομο κύμα για να αντικατοπτρίσουν τις εξελίξεις που παρουσιάζουν σε όρους οικονομικής μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Το αφετηριακό σενάριο είναι το δοθέν από το χρησιμοποιούμενο μοντέλο της Oxford Economics.

Το κύριο όμως ζητούμενο δεν είναι να ακολουθήσουμε και να προβλέψουμε την γραμμική εξέλιξη των πραγμάτων—ακόμη και βάσει των παραχθέντων σεναρίων—αλλά να εντοπίσουμε και εν συνεχεία να καθοδηγήσουμε τις κοινωνικές εξελίξεις προς την υπέρβαση της ιστορίας.

Οι δύο τελευταίοι κύκλοι μακροχρόνιων πραγματικών κυμάνσεων έως το 2035 και η υπέρβαση της ιστορίας

Πώς όμως θα επιτευχθεί η υπέρβαση των δυνατοτήτων μας και της ιστορίας;

Για την απάντηση στο εν λόγω ερώτημα θα σας επιστρέψω στην αρχή της συζήτησής μας, στο Μαντείο των Δελφών και στην σημασία της στρατηγικής ανάλυσης ως μέσο πρόληψης και ευημερίας.

Το πρώτο και δυσκολότερο, κατά τη γνώμη μου, βήμα για την υπέρβαση της ιστορίας είναι να φανταστούμε—όπως έκανε ο Περδίκκας—ότι υπάρχει κάπου εκεί έξω ένα ευημερούν μέλλον, δηλαδή να έχουμε ένα όραμα.

Το δεύτερο και ευκολότερο βήμα είναι να προετοιμάσουμε και να (εκ)παιδεύσουμε τους εαυτούς μας προς την επίτευξη του επιθυμητού μέλλοντος. Για αυτό το σκοπό ιδανική είναι η εμπλοκή της στρατηγικής ανάλυσης στο σχεδιασμό του μέλλοντος και στην διακυβέρνηση.

5. Διοίκηση και Θεσμική Οργάνωση του Foresight

Για την ενσωμάτωση του στρατηγικού σχεδιασμού στην διακυβέρνηση απαιτείται να υπάρξει μια οργανωμένη προσπάθεια και αναδιοργάνωση του επίσημου θεσμικού πλαισίου. Είναι λοιπόν απαραίτητο να συσταθεί Εθνική Στρατηγική Ενόρασης για το Μέλλον στο πλαίσιο του Ελληνικού Συστήματος Διακυβέρνησης (National Strategic Foresight in the context of the Greek Foresight Governance Scheme).

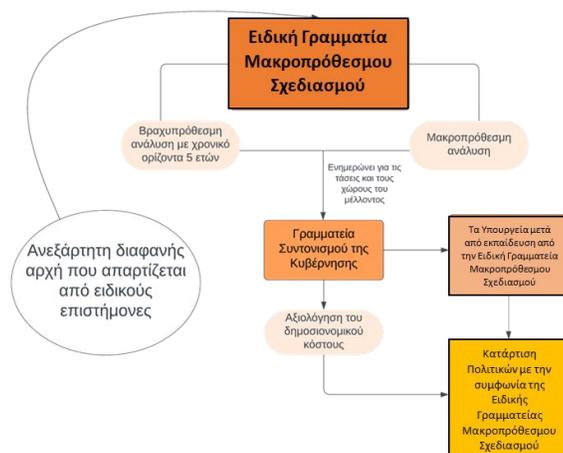
Η Ειδική Γραμματεία Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού επιτελεί το έργο της ανεξαρτήτως των νομοθετικών αναγκών προκειμένου να ενημερώσει και να παρακινήσει τα όργανα της κυβέρνησης να αναπτύξουν πολιτικές σύμφωνες με τις αρχές του στρατηγικού σχεδιασμού.

Γενικά, ο στρατηγικός σχεδιασμός θα πρέπει να γίνεται σε δύο στάδια:

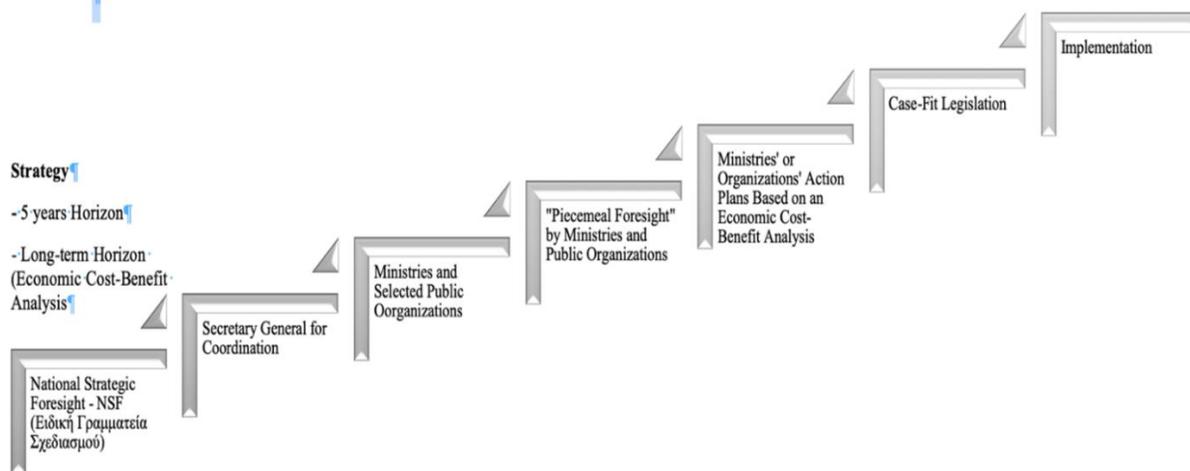
- i. Βραχυπρόθεσμη ανάλυση με χρονικό ορίζοντα 5 ετών
- ii. Μακροπρόθεσμη ανάλυση.

Αυτές οι δραστηριότητες πρόβλεψης για να είναι αποτελεσματικές θα πρέπει να εξασφαλίζουν:

- i. Τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων από διάφορα πεδία για να προσφέρουν μια διεπιστημονική προοπτική, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για τη χάραξη πολιτικής.
- ii. Τη διευκόλυνση της διαχείρισης σημαντικών και συχνά ανατρεπτικών τάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες του περιβάλλοντος.
- iii. Τη δημιουργία πολιτικών που να ανταποκρίνονται στις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες.
- iv. Την αύξηση της διαφάνειας στη χάραξη πολιτικής με την ανάδειξη σημαντικών κοινωνικών στόχων με καθολική αποδοχή, οι οποίοι είναι ρεαλιστικοί και καίριοι για το μέλλον των οικονομιών και των κοινωνιών μας.

Βήματα για την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδιασμού στη χάραξη ρυθμιστικής πολιτικής

(i) Πιο συγκεκριμένα, η Ειδική Γραμματεία Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού θα πρέπει να ενημερώνει την Γραμματεία Συντονισμού της Κυβέρνησης για τις μεγατάσεις και τις προκλήσεις του μέλλοντος. Επιπλέον, θα πρέπει να θέτει τους μακροπρόθεσμους στόχους (κατεύθυνση πορείας) σχετικά με αυτές. Στο σημείο αυτό, η στρατηγική πρόβλεψη αποτελεί το έναυσμα για μια πολιτική ασχέτως της πιθανής χρονικής υστέρησης για την εφαρμογή της. Βεβαίως, η Ειδική Γραμματεία Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού είναι παρούσα σε όλη τη νομοθετική διαδικασία και υλοποίηση των αντίστοιχων πολιτικών.

(ii) Εν συνεχεία, η Γραμματεία Συντονισμού της Κυβέρνησης αξιολογεί το δημοσιονομικό κόστος των προτάσεων της Ειδικής Γραμματείας Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού και ενημερώνει τα υπουργεία για την εξέλιξη των μεγατάσεων. Το έργο της Ειδικής Γραμματείας Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού στο σημείο αυτό είναι να εκπαιδεύσει και να καταρτίσει κατάλληλες ομάδες για την διενέργεια ασκήσεων foresight.

(iii) Το κάθε υπουργείο καταρτίζει το δικό του πλάνο (κόστη, οφέλη, πολιτικές) το οποίο θα πρέπει να έχει εγκριθεί από το Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής (ΕΣΚΥΠ) και να είναι σύμφωνο με τις προοπτικές που θέτει η Ειδική Γραμματεία Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού.

(iv) Η αρχή συντονισμού κάθε υπουργείου δημιουργεί τις πολιτικές που είναι κατάλληλες για τα θέματα που τίθενται αφού πρώτα έχει εκπαιδευτεί στην άσκηση foresight. Εντέλει, η αξιολόγηση των πολιτικών λαμβάνει υπόψη την ανάλυση των εναλλακτικών μελλοντικών σεναρίων κάθε υπουργείου.

Ουσιαστικά λοιπόν, η ενσωμάτωση της στρατηγικής ανάλυσης στην διακυβέρνηση εξασφαλίζουν την ύπαρξη μιας πολύπλευρης και διεπιστημονικής ματιάς στην ανάλυση των εξελίξεων και την σωστή προετοιμασία πολιτικών και κοινωνιών για να υποδεχθούν το μέλλον με σιγουριά. Αυτό μπορεί να συμβεί μέσω τόσο του βραχυχρόνιου όσο και του μακροχρόνιου προσανατολισμού και με τη χρήση μιας ανεξάρτητης αρχής και αμερόληπτων επιστημόνων που είναι σε θέση να προτεραιοποιούν σε συνεργασία με την κυβέρνηση και τα υπουργεία στόχους πολιτικής που ευνοούν την ευημερία. Η ενέργεια αυτή θα πρέπει να είναι στο επίκεντρο της ελληνικής κοινωνίας και πολιτείας και οποιουδήποτε βλέπει μακριά. Εξάλλου, «βλέπει μακρύτερα κείνος ο γλάρος που πετάει ψηλότερα.» όπως σημειώνει και ο Richard Bach στο βιβλίο του *Ο Γλάρος Ιωνάθαν Λίβινγκστον*.

Επέλεξα να κλείσω έτσι την ομιλία μου, διότι ο Γλάρος Ιωνάθαν έφερε νέες τεχνικές πετάγματος που βελτίωσαν τις ζωές του σμήνους διαγενεακά, την στιγμή που κανείς δεν πίστευε ότι ήταν ένας θαυμάσιος οραματιστής. Πρόκειται για το ξεπέραςμα των ορίων μας προς διεκδίκηση της ευημερίας μας -ακριβώς σε ό,τι αποσκοπεί και το foresight.

Θεσμοθέτηση της αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών. Αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις σχετικά με τη χρήση αξιολογήσεων δημόσιων πολιτικών για την ενίσχυση της διακυβέρνησης.

Δήμητρα Ιωάννου, Διδάκτωρ Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Στρασβούργου

Περίληψη

Η αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών αποτελεί κρίσιμη συνιστώσα του κύκλου ζωής κάθε κυβερνητικής ή οργανωτικής πρωτοβουλίας, ως ένας μεγεθυντικός φακός μέσω του οποίου εξετάζεται και βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα και η συνάφεια των πολιτικών. Ωστόσο, η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών παραμένει μια καίρια αλλά συχνά υποβαθμισμένη πτυχή της διακυβέρνησης. Η κατανόηση της θεσμοθέτησης και της χρήσης της αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών είναι ουσιώδης για τη διασφάλιση τεκμηριωμένης λήψης αποφάσεων και την προώθηση της υπεύθυνης διακυβέρνησης. Το παρόν άρθρο υπογραμμίζει την ανάγκη για την ενσωμάτωση ισχυρών, τυποποιημένων πρακτικών αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών στα πλαίσια της διακυβέρνησης, για την προώθηση της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της προσαρμοστικότητας, στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής.

Λέξεις-κλειδιά: Αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών, Αξιολόγηση επιπτώσεων, Διακυβέρνηση

1. Εισαγωγή

Η αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών είναι η δομημένη και συστηματική αξιολόγηση του σχεδιασμού, της εφαρμογής και των αποτελεσμάτων μιας πολιτικής. Αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τις επιπτώσεις μιας πολιτικής, τροφοδοτεί τη λήψη αποφάσεων βασισμένων σε αντικειμενικά δεδομένα και ευρήματα, και μπορεί να συμβάλλει στη χάραξη πολιτικών με σημαντικό αντίκτυπο στην κοινωνία.

Η ενσωμάτωση της αξιολόγησης στα συστήματα διακυβέρνησης αποτελεί το ζητούμενο για πολλές χώρες παγκοσμίως. Κοινή επιδίωξη είναι η ανάπτυξη ανεξάρτητων, αξιόπιστων και ποιοτικών αξιολογήσεων, με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης συνεκτικών πολιτικών και την εισαγωγή της αξιολόγησης σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του κράτους και της κοινωνίας.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), η σύνδεση μεταξύ των τεκμηριωμένων ευρημάτων της αξιολόγησης και της χάραξης πολιτικής παραμένει ανεπαρκής (OECD, 2020). Η χρήση της αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών εξακολουθεί να αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις. Αυτή η διαπίστωση επιτείνεται από το γεγονός ότι η ελλιπής χρήση των αξιολογήσεων μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη νομιμοποίηση της αξιολόγησης. Η μη αξιοποίηση των αξιολογήσεων μπορεί επίσης να προκαλέσει την απώλεια ποιοτικών αποδεικτικών στοιχείων και ευρημάτων. Η ελλιπής χρήση συνιστά επίσης σπατάλη δημόσιων πόρων, οι οποίοι χάνονται αν δεν

οδηγήσουν σε κάποιο προς αξιοποίηση πόρισμα.

Η θεσμοθέτηση, όσον αφορά την αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών, αναφέρεται στη θέσπιση συστηματικών μηχανισμών, δομών και διαδικασιών αξιολόγησης εντός κυβερνητικών ή οργανωτικών πλαισίων. Οι εν λόγω μηχανισμοί αποσκοπούν στη συνεχή αξιολόγηση, παρακολούθηση και βελτίωση των πολιτικών, με στόχο την πλήρη και ουσιαστική ενσωμάτωση της αξιολόγησης ως αναπόσπαστο μέρος του κύκλου πολιτικής και όχι την αντιμετώπισή της ως περιστασιακή ή μεμονωμένη δράση.

2. Η ανάγκη αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών

Οι δημόσιες πολιτικές αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της κοινωνικής προόδου, επιδιώκοντας την αντιμετώπιση ζητημάτων που χρήζουν άμεσης διαχείρισης, την αποτελεσματική κατανομή των πόρων και την ενίσχυση της συνολικής ευημερίας των πολιτών. Ωστόσο, τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις τους δεν μπορούν να θεωρηθούν ως δεδομένα -πρέπει να αποτιμώνται αυστηρά μέσω διαδικασιών αξιολόγησης. Η ανάγκη αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών έγκειται σε διάφορους βασικούς λόγους:

▶ Διασφάλιση της λογοδοσίας και της διαφάνειας

Η αξιολόγηση λειτουργεί ως ακρογωνιαίος λίθος για τη λογοδοσία στο πλαίσιο της διακυβέρνησης. Παρέχει τον κατάλληλο μηχανισμό για να εκτιμηθεί κατά πόσον οι πολιτικές επιτυγχάνουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματά τους και κατά πόσον οι δημόσιοι πόροι χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά. Η διαφάνεια στη διαδικασία αξιολόγησης επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να κατανοήσουν τις επιδόσεις των πολιτικών, καθιστώντας τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων υπόλογους για τις ενέργειές τους.

▶ Βελτιστοποίηση της κατανομής των πόρων

Η αποτελεσματική αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών επιτρέπει τη βελτιστοποίηση της κατανομής των πόρων. Κατανοώντας ποιες πολιτικές επιφέρουν τον σημαντικότερο αντίκτυπο ή πού απαιτούνται προσαρμογές, οι κυβερνήσεις μπορούν να κατανέμουν τους πόρους πιο αποτελεσματικά, εξασφαλίζοντας το μέγιστο όφελος για την κοινωνία.

▶ Μάθηση και βελτίωση

Η αξιολόγηση χρησιμεύει ως διαδικασία μάθησης για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Προσφέρει γνώσεις σχετικά με το τί λειτουργεί και τί όχι, προωθώντας μια κουλτούρα συνεχούς βελτίωσης. Τα διδάγματα που αντλούνται από τις αξιολογήσεις τροφοδοτούν τις μελλοντικές αποφάσεις πολιτικής, επιτρέποντας τη βελτίωση των στρατηγικών και των προσεγγίσεων για την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων.

▶ Προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες ανάγκες

Οι κοινωνίες εξελίσσονται, το ίδιο και οι ανάγκες και οι προτεραιότητές τους. Η τακτική αξιολόγηση των πολιτικών επιτρέπει στις κυβερνήσεις να προσαρμόζονται και να ανταποκρίνονται δυναμικά στις αλλαγές αυτές. Επιτρέπει τον εντοπισμό αναδυόμενων ζητημάτων και την τροποποίηση των πολιτικών ώστε να παραμένουν επίκαιρες και αποτελεσματικές.

▶ Ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της συμμετοχής των πολιτών

Μια στιβαρή διαδικασία αξιολόγησης που εμπλέκει τα ενδιαφερόμενα μέρη και επικοινωνεί αποτελεσματικά τα πορίσματά της μπορεί να ενισχύσει την εμπιστοσύνη του κοινού στα κυβερνητικά θεσμικά όργανα. Όταν οι πολίτες βλέπουν ότι οι πολιτικές αξιολογούνται και προσαρμόζονται βάσει τεκμηριωμένων στοιχείων, ενθαρρύνεται η συμμετοχή και η εμπλοκή τους στη διαδικασία

διακυβέρνησης.

- ▶ Μέτρηση της ισότητας και του κοινωνικού αντικτύπου

Η αξιολόγηση συμβάλλει στη μέτρηση της ισότητας και του κοινωνικού αντικτύπου των πολιτικών. Επιτρέπει την εξέταση του κατά πόσον οι πολιτικές ωφελούν εξίσου όλα τα τμήματα της κοινωνίας ή εάν ορισμένες ομάδες επηρεάζονται δυσανάλογα. Οι πληροφορίες αυτές είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση δίκαιων και ισότιμων πολιτικών.

- ▶ Ενθάρρυνση της καινοτομίας και του πειραματισμού

Η αξιολόγηση ενθαρρύνει την καινοτομία επιτρέποντας τον πειραματισμό με νέες ιδέες και προσεγγίσεις. Η επίγνωση ότι τα αποτελέσματα θα αξιολογηθούν αυστηρά παρέχει ένα ασφαλές πεδίο για τη δοκιμή νέων λύσεων σε πολύπλοκα κοινωνικά προβλήματα.

- ▶ Προώθηση της λήψης αποφάσεων με βάση τεκμηριωμένα ευρήματα (evidence-based decision-making)

Τέλος, η αξιολόγηση προωθεί τη λήψη αποφάσεων βάσει τεκμηριωμένων στοιχείων. Παρέχει ένα στέρεο υπόβαθρο δεδομένων και αναλύσεων πάνω στο οποίο οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να βασίσουν τις επιλογές τους, αποφεύγοντας αποφάσεις που βασίζονται αποκλειστικά στην ιδεολογία ή σε πολιτικές σκοπιμότητες.

Εν κατακλείδι, η αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών δεν είναι μια απλή τυπική διαδικασία, αλλά μια κρίσιμη διαδικασία που στηρίζει την αποτελεσματική διακυβέρνηση. Προωθεί τη λογοδοσία, βελτιστοποιεί την κατανομή των πόρων και προωθεί μια ευέλικτη και προσαρμοστική προσέγγιση των κοινωνικών προκλήσεων. Η υιοθέτηση της ανάγκης για ποιοτική και έγκυρη αξιολόγηση διασφαλίζει ότι οι πολιτικές ευθυγραμμίζονται με τις ανάγκες των πολιτών και συμβάλλουν σε μια πιο ευημερούσα και δίκαιη κοινωνία.

3. Κατανόηση της θεσμοθέτησης της αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών και του ρόλου της στη βελτίωση της χρήσης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης

Η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών συμβάλλει στη διαρκή βελτίωση των μέτρων πολιτικής και ευνοεί τη διαμόρφωση μιας κουλτούρας συνεχούς βελτίωσης. Επιτρέπει στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να συγκεντρώνουν δεδομένα και γνώσεις με συστηματικό τρόπο, με αποτέλεσμα να είναι δυνατή η βελτίωση των υφιστάμενων πολιτικών ή η διαμόρφωση νέων. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη διακυβέρνηση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να εξετάζουν τον αντίκτυπο και τις επιδόσεις των πολιτικών, καθιστώντας τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων υπόλογους για τα αποτελέσματά τους. Τέλος, οι αξιολογικές γνώσεις που προκύπτουν από θεσμοθετημένες διαδικασίες εφοδιάζουν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής με στοιχεία για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων. Αυτή η βάση τεκμηρίωσης συμβάλλει στη δημιουργία αποτελεσματικότερων και πιο στοχευμένων πολιτικών ευθυγραμμισμένων με τις κοινωνικές ανάγκες.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών ακολουθεί διαφορετικές πρακτικές σε διάφορες χώρες όπου υφίσταται. Ενώ ορισμένες χώρες διαθέτουν ειδικές υπηρεσίες αξιολόγησης, άλλες ενσωματώνουν αρμοδιότητες αξιολόγησης σε υφιστάμενες υπηρεσίες ή οργανισμούς. Επιπλέον, ορισμένα κράτη αναθέτουν την αξιολόγηση σε εξωτερικούς συμβούλους ή σε ακαδημαϊκά ιδρύματα, ενώ άλλα εμπιστεύονται περισσότερο το επιστημονικό δυναμικό των φορέων τους. Οι χώρες με καθιερωμένους θεσμοθετημένους μηχανισμούς αξιολόγησης συχνά παρουσιάζουν καλύτερα τεκμηριωμένες διαδικασίες χάραξης πολιτικής, αυξημένη διαφάνεια και ενισχυμένη λογοδοσία. Οι εν λόγω μηχανισμοί συμβάλλουν στη

λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, οδηγώντας σε πιο αποτελεσματικές και ευέλικτες πολιτικές.

Η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών διαφέρει βέβαια σημαντικά από χώρα σε χώρα. Ορισμένες χώρες έχουν δημιουργήσει ειδικούς φορείς ή υπηρεσίες αξιολόγησης στο πλαίσιο των κυβερνητικών τους δομών, ενώ άλλες εφαρμόζουν λιγότερο τυποποιημένες ή συγκεντρωτικές προσεγγίσεις. Το περιβάλλον της θεσμοθετημένης αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών είναι δυναμικό, καθώς υπάρχουν χώρες που εξελίσσουν συνεχώς τις προσεγγίσεις τους. Πολλές χώρες διερευνούν καινοτόμους τρόπους για να βελτιώσουν τα συστήματα αξιολόγησής τους, να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις και να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της διακυβέρνησης. Έτσι, ενώ ορισμένες χώρες έχουν θεσμοθετήσει με επιτυχία την αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών, άλλες αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη δημιουργία ισχυρών μηχανισμών αξιολόγησης. Ωστόσο, υπάρχει μια παγκόσμια τάση προς την αναγνώριση της σημασίας της αξιολόγησης, που οδηγεί σε συνεχείς προσπάθειες για την ενίσχυση και τη θεσμοθέτηση πρακτικών αξιολόγησης σε διάφορα πλαίσια.

Σε υπερεθνικό επίπεδο, διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ και τα Ηνωμένα Έθνη προωθούν τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών. Προσφέρουν κατευθυντήριες γραμμές, βέλτιστες πρακτικές και υποστήριξη στις χώρες που επιδιώκουν να ενισχύσουν τα συστήματα αξιολόγησής τους.

Ο ΟΟΣΑ υποστηρίζει ενεργά τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών σε όλες τις χώρες που είναι μέλη του και σε τρίτες χώρες. Προωθεί επίσης την αξιολόγηση ως μέρος των αρχών της χρηστής διακυβέρνησης, δίνοντας έμφαση στη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την αποτελεσματικότητα στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής, διευκολύνοντας τις αξιολογήσεις από ομοτίμους (peer reviews) και τις αξιολογήσεις ανά χώρα (country reviews), και ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή εμπειριών ώστε να μαθαίνουν οι μien από τις πρακτικές αξιολόγησης των δε και να εντοπίζουν τομείς προς βελτίωση.

Στο ίδιο πλαίσιο, και άλλοι διεθνείς οργανισμοί παρέχουν δομημένη υποστήριξη στην αξιολόγηση πολιτικών, όπως η Ομάδα Αξιολόγησης των Ηνωμένων Εθνών ("United Nations Evaluation Group", UNEG) που προωθεί την αξιολόγηση ως εργαλείο για τη λογοδοσία, τη μάθηση και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων και των πολιτικών των Ηνωμένων Εθνών, ή η Ανεξάρτητη Ομάδα Αξιολόγησης ("Independent Evaluation Group", IEG) της Παγκόσμιας Τράπεζας, η οποία διενεργεί αξιολογήσεις έργων, προγραμμάτων και στρατηγικών της Παγκόσμιας Τράπεζας για την παροχή λογοδοσίας και την άντληση γνώσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξάγει αξιολογήσεις πολιτικών και προγραμμάτων που εφαρμόζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με στόχο να εκτιμήσει τον αντίκτυπό τους και να παράσχει στοιχεία για την αποτελεσματικότερη χάραξη πολιτικής.

Η EvalPartners, ένα παγκόσμιο δίκτυο που προωθεί συμπράξεις και συνεργασίες μεταξύ αξιολογητών και δικτύων αξιολόγησης, προωθεί επίσης την αξιολόγηση των πολιτικών με βάση τεκμηριωμένα ευρήματα. Το ίδιο και οι Εθελοντικές Οργανώσεις για την Επαγγελματική Αξιολόγηση ("Voluntary Organizations for Professional Evaluation", VOPEs), δηλαδή όλοι οι εθνικοί επιστημονικοί σύνδεσμοι που έχουν ως στόχο την προώθηση της θεωρίας, της πρακτικής και της χρήσης της αξιολόγησης σε εθνικό επίπεδο. Οι οργανώσεις αυτές διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην υποστήριξη της αξιολόγησης ως επαγγελματικό κλάδο και στην προώθηση της σημασίας της στη χάραξη πολιτικής. Διεξάγουν αξιολογήσεις, προσφέρουν καθοδήγηση, μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές και συνηγορούν υπέρ της χρήσης των πορισμάτων της αξιολόγησης στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Οι ενέργειές τους συμβάλλουν στην παγκόσμια ώθηση για τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών και την προώθηση μιας κουλτούρας λήψης αποφάσεων με βάση τα τεκμηριωμένα στοιχεία σε διάφορες χώρες και τομείς πολιτικής. Σύνδεσμοι όπως αυτοί λειτουργούν συχνά ως σημαντικοί κόμβοι για τη συνεργασία, τη μάθηση και την προώθηση της γνώσης εντός της κοινότητας των αξιολογητών.

Συμπερασματικά επισημαίνουμε ότι η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών δεν είναι απλώς ένα διαδικαστικό βήμα αλλά μια θεμελιώδης αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο οι κυβερνήσεις και οι οργανισμοί προσεγγίζουν τη χάραξη πολιτικής και τη διακυβέρνηση. Η υιοθέτηση αυτής της αλλαγής απαιτεί συντονισμένη προσπάθεια, αντιμετώπιση των προκλήσεων και εφαρμογή στρατηγικών που δίνουν προτεραιότητα στη λήψη αποφάσεων με βάση τα δεδομένα και τα πορίσματα της αξιολόγησης. Με τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των πολιτικών, τα κράτη μπορούν να καλλιεργήσουν μηχανισμούς διακυβέρνησης με μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα, ανταποκρισιμότητα και υπευθυνότητα, με τελικό επακόλουθο την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων για τους πολίτες.

4. Θεσμικά πλαίσια αξιολόγησης πολιτικών

Σε αρκετές χώρες έχουν καταρτιστεί **Εθνικές Στρατηγικές Αξιολόγησης (ΕΣΑ)** για τον συστηματικό σχεδιασμό, την καθοδήγηση και τον συντονισμό των προσπαθειών αξιολόγησης σε όλες τις κυβερνητικές υπηρεσίες και τους τομείς πολιτικής. Οι στρατηγικές αυτές αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των αξιολογήσεων, και της αξιοποίησής τους στη χάραξη πολιτικής. Η έγκριση και η εφαρμογή των ΕΣΑ μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τη δομή και τις διαδικασίες διακυβέρνησης κάθε χώρας.

Χώρες με αξιοσημείωτες ΕΣΑ είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

Ηνωμένες Πολιτείες: Οι ΗΠΑ έχουν αναπτύξει Ομοσπονδιακή Πολιτική Αξιολόγησης, στην οποία περιγράφονται οι αρχές, οι πρακτικές και οι αρμοδιότητες για τις ομοσπονδιακές αξιολογήσεις. Αν και δεν αποτελεί ενιαία ολοκληρωμένη στρατηγική, καθοδηγεί τις πρακτικές αξιολόγησης σε όλες τις υπηρεσίες.

Ηνωμένο Βασίλειο: Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει αναπτύξει Στρατηγική Αξιολόγησης για την Κυβέρνηση, η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας και της χρησιμότητας των αξιολογήσεων, παρέχοντας καθοδήγηση για τη διεξαγωγή αξιολογήσεων σε όλες τις κυβερνητικές υπηρεσίες.

Αυστραλία: Η Αυστραλία ανέπτυξε το "Κοινοπολιτειακό πλαίσιο επιδόσεων" (Commonwealth Performance Framework) που περιλαμβάνει την αξιολόγηση ως βασική συνιστώσα για την εξέταση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων και πολιτικών.

Νότια Αφρική: Η Νότια Αφρική διαθέτει ένα "Εθνικό πλαίσιο πολιτικής για την αξιολόγηση" (National Evaluation Policy Framework) που αποσκοπεί στην προώθηση της κουλτούρας της αξιολόγησης και της λήψης αποφάσεων βάσει δεδομένων σε όλους τους κυβερνητικούς τομείς.

Καναδάς: Ο Καναδάς εφαρμόζει την Πολιτική του Υπουργείου Οικονομικών για τα Αποτελέσματα (Treasury Board Policy on Results), η οποία δίνει έμφαση στον σχεδιασμό της αξιολόγησης, την υποβολή εκθέσεων και τη χρήση των πορισμάτων της αξιολόγησης στη λήψη αποφάσεων.

Γαλλία: Η Γαλλία εφαρμόζει μια Εθνική Στρατηγική για την Αξιολόγηση των Δημόσιων Πολιτικών με στόχο την ενίσχυση της χρήσης των αξιολογήσεων στη χάραξη πολιτικής.

Η έγκριση και η εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών αξιολόγησης μπορεί να περιλαμβάνει διάφορα κυβερνητικά όργανα, συμπεριλαμβανομένων των κοινοβουλίων. Παρόλο που τα κοινοβούλια μπορεί να μην εγκρίνουν άμεσα τις ΕΣΑ σε όλες τις περιπτώσεις, συχνά διαδραματίζουν ρόλο στην εποπτεία, τις διαβουλεύσεις και την κατανομή της χρηματοδότησης που σχετίζεται με τις πολιτικές και τις πρακτικές αξιολόγησης.

Τα κοινοβούλια μπορούν να επανεξετάζουν, να συζητούν και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη πολιτικών αξιολόγησης. Διαβουλεύονται και μπορεί να εγκρίνουν πλαίσια ή νόμους που

υποστηρίζουν τις αξιολογήσεις και τη χάραξη πολιτικής με βάση τα αντικειμενικά ευρήματα και πορίσματα των αξιολογήσεων. Σε ορισμένες χώρες, συγκεκριμένες νομοθετικές πράξεις ή πολιτικές που σχετίζονται με τις αξιολογήσεις μπορεί να απαιτούν κοινοβουλευτική έγκριση ή επικύρωση, συμβάλλοντας έμμεσα στην εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών αξιολόγησης.

Παρόλο που δεν λαμβάνουν όλες οι εθνικές στρατηγικές αξιολόγησης άμεση έγκριση από τα κοινοβούλια ως αυτόνομες νομοθετικές πράξεις, οι κοινοβουλευτικές διαβουλεύσεις, οι επιτροπές και η εποπτεία διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην προώθηση της κουλτούρας της αξιολόγησης, στη διασφάλιση της λογοδοσίας και στη διαμόρφωση των πλαισίων που καθοδηγούν τις αξιολογήσεις στους κυβερνητικούς τομείς.

Οι εκθέσεις του ΟΟΣΑ επισημαίνουν ότι, ενώ η χρήση των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων αποτελεί μια πραγματική πρόκληση, είναι υψίστης σημασίας για την επίτευξη θετικών επιπτώσεων των πολιτικών. Σε επίπεδο κρατών έχουν αναπτυχθεί διάφοροι οργανωτικοί και θεσμικοί μηχανισμοί για την προώθηση της χρήσης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και τη δημιουργία μιας διαδικασίας για τη διενέργεια αξιολογήσεων. Η ανομοιογένεια των προσεγγίσεων των διαφόρων χωρών υποδηλώνει ότι η δημιουργία κέντρων διακίνησης ιδεών για την αξιολόγηση εξαρτάται από το τοπικό πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις διαπιστώνεται επίσης ότι η αξιολόγηση ενσωματώνεται στις διαδικασίες σχεδιασμού και χάραξης πολιτικής. Οι μισές σχεδόν από τις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ ενσωματώνουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης στον κύκλο του προϋπολογισμού. Ο τομέας της ρυθμιστικής πολιτικής είναι επίσης ένας τομέας όπου η χρήση της αξιολόγησης είναι καλά ανεπτυγμένη, με σημαντικές απαιτήσεις για αξιολόγηση ενσωματωμένες στη διαδικασία εκτίμησης των επιπτώσεων των κανονιστικών ρυθμίσεων.

Αρκετές χώρες έχουν λάβει μέτρα για την ενσωμάτωση της χρήσης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Οι προσπάθειες αυτές περιλαμβάνουν την ενσωμάτωση μηχανισμών και πρακτικών που διασφαλίζουν ότι τα πορίσματα της αξιολόγησης χρησιμοποιούνται συστηματικά για την ενημέρωση της λήψης αποφάσεων και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων πολιτικών. Παραθέτουμε στη συνέχεια ορισμένα παραδείγματα:

Καναδάς: Μέσω του πλαισίου Πολιτικής για τα Αποτελέσματα (Policy on Results) η καναδική κυβέρνηση επιβάλλει στα υπουργεία και τους οργανισμούς να χρησιμοποιούν τα ευρήματα της μέτρησης των επιδόσεων και της αξιολόγησης για να τεκμηριώνουν τη λήψη αποφάσεων, την κατανομή του προϋπολογισμού και τις προσαρμογές της πολιτικής.

Ηνωμένες Πολιτείες: Μέσω του Government Performance and Results Act (Νόμος για την απόδοση και τα αποτελέσματα της κυβέρνησης), οι ομοσπονδιακοί οργανισμοί στις ΗΠΑ καλούνται να αναπτύσσουν στρατηγικά σχέδια, να θέτουν στόχους απόδοσης και να χρησιμοποιούν τα ευρήματα της αξιολόγησης για την τεκμηρίωση της κατανομής των πόρων και τη βελτίωση των προγραμμάτων.

Ηνωμένο Βασίλειο: Οι κατευθυντήριες γραμμές του Πράσινου Βιβλίου του Υπουργείου Οικονομικών (Treasury's Green Book) επιβάλλουν τη χρήση των ευρημάτων της αξιολόγησης στο σχεδιασμό πολιτικών, τονίζοντας τη σημασία της λήψης αποφάσεων με βάση τα πορίσματα των αξιολογήσεων, και την ενσωμάτωση των ευρημάτων της αξιολόγησης στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής.

Αυστραλία: Το Γραφείο Ανάλυσης Επιπτώσεων ("Office of Impact Analysis", OIA) της Αυστραλίας προβλέπει την υποχρέωση εκτίμησης των κανονιστικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων αξιολογήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η λήψη αποφάσεων βάσει τεκμηρίων κατά την ανάπτυξη κανονιστικών ρυθμίσεων.

Σουηδία: Ο Σουηδικός Οργανισμός Δημόσιας Διοίκησης είναι ένας κεντρικός κυβερνητικός οργανισμός υπεύθυνος για την υποστήριξη της κυβέρνησης στη χρήση των πορισμάτων της

αξιολόγησης για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης.

Νέα Ζηλανδία: Το πρόγραμμα της Νέας Ζηλανδίας για καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες (Better Public Services Programme) περιλαμβάνει την τακτική μέτρηση και υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις κυβερνητικές επιδόσεις σε σχέση με συγκεκριμένους στόχους, χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα της αξιολόγησης για την προώθηση της βελτίωσης των δημόσιων υπηρεσιών.

Οι χώρες αυτές έχουν καταβάλει προσπάθειες να θεσμοθετήσουν τη χρήση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, ενσωματώνοντάς την στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Η ενσωμάτωση αυτή περιλαμβάνει μηχανισμούς, πλαίσια και πρακτικές που διασφαλίζουν ότι τα πορίσματα της αξιολόγησης όχι μόνο συγκεντρώνονται αλλά και χρησιμοποιούνται συστηματικά για τη βελτίωση του σχεδιασμού, της εφαρμογής και των αποτελεσμάτων των διαφόρων πολιτικών.

Ένας άλλος τρόπος προώθησης και θεσμοθέτησης της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών είναι η σύσταση κοινοβουλευτικών επιτροπών. Αρκετές χώρες διαθέτουν επιτροπές ή υποεπιτροπές στα κοινοβούλιά τους οι οποίες επικεντρώνονται στη δημόσια διοίκηση ή τη διακυβέρνηση. Μολονότι οι επιτροπές αυτές μπορεί να μην έχουν αποκλειστικά ως αντικείμενο την αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών, συχνά συμμετέχουν σε συζητήσεις και έρευνες που σχετίζονται με την εφαρμογή, τα αποτελέσματα, τις επιπτώσεις και τη διακυβέρνηση των μέτρων πολιτικής.

Οι κοινοβουλευτικές ομάδες που επικεντρώνονται ειδικά στην αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών μπορεί να μην έχουν πάντα επίσημους τίτλους ή μηχανισμούς παρόμοιους με τις επιτροπές εντός των κοινοβουλίων. Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις όπου κοινοβουλευτικές ομάδες συνεδριάζουν για την αξιολόγηση μιας πολιτικής, ή συγκεκριμένων τομέων πολιτικής. Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, διακρίνουμε μια σειρά από αξιοσημείωτες πρακτικές, ως ακολούθως:

1. Κοινοβουλευτικές ομάδες ή φόρουμ μελών του κοινοβουλίου

Ορισμένες χώρες διαθέτουν κοινοβουλευτικές ομάδες ή φόρουμ που συγκροτούνται από μέλη με κοινά συμφέροντα σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής. Αυτές οι άτυπες ομάδες λαμβάνουν μέρος σε συζητήσεις, μελέτες και αξιολογήσεις σχετικές με τους τομείς εστίασής τους.

2. Εξειδικευμένες ομάδες εργασίας

Εντός των κοινοβουλίων, μπορεί να δημιουργηθούν εξειδικευμένες ομάδες εργασίας για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων πολιτικής ή τη διενέργεια αξιολογήσεων για ορισμένα θέματα, αν και οι ομάδες αυτές μπορεί να μην έχουν μόνιμη δομή.

3. Διακομματικές ομάδες

Σε ορισμένα κοινοβουλευτικά συστήματα (όπως π.χ. σε αυτό του Ηνωμένου Βασιλείου), οι διακομματικές ομάδες συγκεντρώνουν μέλη από διαφορετικά πολιτικά κόμματα για να συζητήσουν και να συνεργαστούν σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Οι ομάδες αυτές διαβουλεύονται συχνά και επί θεμάτων αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών.

4. Διακοινοβουλευτικά δίκτυα

Τα διακοινοβουλευτικά δίκτυα συχνά διασυνδέουν βουλευτές από διαφορετικές χώρες ή περιοχές. Τα δίκτυα αυτά δύνανται να καλύπτουν διαβουλεύσεις και ανταλλαγές που σχετίζονται με τις πρακτικές και τις εμπειρίες αξιολόγησης πολιτικής σε διασυνοριακό επίπεδο.

Σημειώνεται ότι οι κοινοβουλευτικές ομάδες ή τα δίκτυα μπορεί να διαφέρουν ως προς τις δομές και τα επίπεδα τυπικής λειτουργίας τους, αλλά αποτελούν χρήσιμες και αποτελεσματικές πλατφόρμες διαβούλευσης, αξιολόγησης και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ μελών των κοινοβουλίων επί

ζητημάτων αξιολόγησης, εκτίμησης αντικτύπου και αποτελεσματικότητας των δημόσιων πολιτικών.

5. Δυσκολίες ως προς τη θεσμική κατοχύρωση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών

Παρά τα πλεονεκτήματά της, η θεσμική κατοχύρωση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών αντιμετωπίζει αρκετές προκλήσεις, που συνδέονται κυρίως με την έλλειψη πόρων, την έλλειψη πολιτικής βούλησης και την έλλειψη διαθεσιμότητας ποιοτικών δεδομένων. Οι περιορισμένοι οικονομικοί και ανθρώπινοι πόροι συχνά εμποδίζουν τη δημιουργία ειδικών φορέων αξιολόγησης ή μηχανισμών αξιολόγησης εντός των οργανισμών. Επίσης, το πολιτικό πλαίσιο μπορεί να μην διαθέτει την απαραίτητη δέσμευση για την υιοθέτηση της αξιολόγησης ως θεμελιώδους τμήματος της διαδικασίας χάραξης πολιτικής. Συχνά παρατηρείται βραχυπρόθεσμες πολιτικές εκτιμήσεις να επισκιάζουν τα μακροπρόθεσμα οφέλη της αξιολόγησης. Τέλος, η εξασφάλιση αξιόπιστων και ολοκληρωμένων δεδομένων για τους σκοπούς της αξιολόγησης εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση, επηρεάζοντας την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αξιολόγησης.

Η θεσμική κατοχύρωση της αξιολόγησης απαιτεί την κατάλληλη ανάπτυξη ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των φορέων χάραξης πολιτικής και των ίδιων των αξιολογητών σχετικά με τις μεθοδολογίες αξιολόγησης και ανάλυσης δεδομένων, καθώς και την ενσωμάτωση της αξιολόγησης σε ολόκληρο τον κύκλο πολιτικής, από τη διαμόρφωση έως την εφαρμογή και την αναθεώρηση, προωθώντας μια κουλτούρα όπου η αξιολόγηση γίνεται κανονικό μέρος της χάραξης πολιτικής. Απαιτεί επίσης την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, των εμπλεκόμενων φορέων και του ευρέως κοινού.

Οι δυσκολίες στη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών μπορεί επίσης να συνδέονται με οικονομικούς περιορισμούς, καθώς η δημιουργία μηχανισμών ή φορέων αξιολόγησης απαιτεί χρηματοδότηση για την υποδομή, το προσωπικό, την κατάρτιση και τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων. Επίσης, απαιτούνται σωστά εκπαιδευμένοι και ειδικευμένοι αξιολογητές και εμπειρογνώμονες για τη διεξαγωγή ποιοτικών αξιολογήσεων. Η έλλειψη επιστημόνων και επαγγελματιών εκπαιδευμένων στις μεθοδολογίες αξιολόγησης είναι ένα φαινόμενο που δεν πρέπει να υποεκτιμάται.

Άλλες σημαντικές προκλήσεις σχετικά με τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών μπορεί να συνδέονται με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους παράγοντες:

▶ Προκλήσεις σε πολιτικό επίπεδο

Βραχυπρόθεσμη εστίαση: Οι κύκλοι πολιτικής συχνά δίνουν προτεραιότητα στα άμεσα αποτελέσματα έναντι του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και της αξιοποίησης των πορισμάτων της αξιολόγησης. Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων ενδέχεται να δώσουν προτεραιότητα σε πολιτικές που επιφέρουν άμεσα αποτελέσματα και όχι σε εκείνες που χρειάζονται αξιολόγηση προκειμένου να διαπιστωθούν οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.

Αντίσταση στην αξιολόγηση: Η αξιολόγηση μπορεί να αποκαλύψει ελλείψεις ή αποτυχίες σε πολιτικές, οι οποίες μπορεί να είναι πολιτικά ευαίσθητες. Η αντίσταση στην αξιολόγηση μπορεί να οφείλεται και στην ανησυχία της διαπίστωσης αρνητικών ευρημάτων.

▶ Χάσμα ικανοτήτων και γνώσεων

Έλλειψη εμπειρογνωμοσύνης: Η διαρκής επιμόρφωση στις μεθοδολογίες αξιολόγησης, την ανάλυση δεδομένων και τον ερευνητικό σχεδιασμό είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη ποιοτικών αξιολογήσεων, και απαιτεί ισχυρή ακαδημαϊκή βάση και υποστήριξη.

Προκλήσεις όσον αφορά τα δεδομένα: Η απόκτηση αξιόπιστων και ολοκληρωμένων δεδομένων για

τους σκοπούς της αξιολόγησης παραμένει ένα σημαντικό εμπόδιο σε πολλούς τομείς πολιτικής, όπου τα συστήματα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων ενδέχεται να είναι ανεπαρκή ή αναξιόπιστα.

► Πολιτιστικά και διαρθρωτικά εμπόδια

Αντίσταση στην αλλαγή: Ορισμένα θεσμικά όργανα ενδέχεται να αντιστέκονται στην ενσωμάτωση της αξιολόγησης στις διαδικασίες τους λόγω έλλειψης ευαισθητοποίησης, παράδοσης ή αντίστασης στην αλλαγή παγιωμένων πρακτικών.

Αποκεντρωμένα συστήματα: Σε τομείς με αποκεντρωμένες δομές διακυβέρνησης, ο συντονισμός και η τυποποίηση των πρακτικών αξιολόγησης σε διάφορες πολιτικές ή επίπεδα διακυβέρνησης μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα πολύπλοκος.

► Ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και ευαισθητοποίηση

Ανταγωνιστικές προτεραιότητες: Σε περιόδους πιεστικών προκλήσεων, όπως η οικονομική αστάθεια, η κοινωνική αναταραχή ή οι υγειονομικές κρίσεις, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής αντιμετωπίζουν πιεστικές προκλήσεις, με αποτέλεσμα να δίνουν προτεραιότητα στις άμεσες ανάγκες έναντι των μακροπρόθεσμων στρατηγικών αξιολόγησης.

Αντίληψη περί αξιολόγησης: Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αξιολόγηση μπορεί να εκλαμβάνεται ως ένα επαχθές διοικητικό έργο και όχι ως εργαλείο για τη βελτίωση των πολιτικών και της διακυβέρνησης.

► Εξωτερικοί παράγοντες

Διεθνής επιρροή: Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής ενδέχεται να αντιμετωπίζουν πιέσεις ή παροτρύνσεις από διεθνείς οργανισμούς για να δώσουν προτεραιότητα σε ορισμένες πολιτικές έναντι των διαδικασιών αξιολόγησης.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι η δομή διακυβέρνησης και το ιστορικό υπόβαθρο κάθε χώρας είναι στοιχεία που συμβάλλουν στις προκλήσεις της θεσμικής κατοχύρωσης της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών. Η υπέρβαση αυτών των προκλήσεων απαιτεί συντονισμένη προσπάθεια από τους φορείς χάραξης πολιτικής, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους διεθνείς οργανισμούς για την αντιμετώπιση του περιορισμού των πόρων, την προώθηση μιας κουλτούρας λήψης αποφάσεων με βάση τα ευρήματα της αξιολόγησης, και τη δημιουργία της απαραίτητης επιστημονικής βάσης και τεχνογνωσίας για τη δημιουργία ισχυρών συστημάτων αξιολόγησης.

Οι επαγγελματίες της αξιολόγησης αναφέρονται επίσης συχνά στην **απουσία κουλτούρας αξιολόγησης ως σημαντικό εμπόδιο για τη θεσμική κατοχύρωση της αξιολόγησης**. Στο φαινόμενο αυτό συμβάλλουν διάφοροι παράγοντες:

→ Περιορισμένη κατανόηση της αξιολόγησης

Αντίληψη της αξιολόγησης ως κριτικής: Σε ορισμένα πλαίσια, η αξιολόγηση θεωρείται ως πράξη κριτικής και όχι ως εποικοδομητικό εργαλείο βελτίωσης. Αυτή η αντίληψη μπορεί να αποτρέψει τους ενδιαφερόμενους από το να αγκαλιάσουν τις πρακτικές αξιολόγησης.

Έλλειψη ευαισθητοποίησης: Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, οι πολίτες, ακόμη και ορισμένοι επαγγελματίες μπορεί να έχουν περιορισμένη κατανόηση του σκοπού, των μεθόδων και των οφελών της αξιολόγησης για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών.

→ Ανησυχία σχετικά με την πιθανότητα εμφάνισης αρνητικών ευρημάτων

Αποστροφή από τον κίνδυνο: Ο φόβος της αποκάλυψης αποτυχιών ή ελλείψεων στις πολιτικές μπορεί να οδηγήσει σε ισχυρή αντίσταση έναντι της αξιολόγησης. Τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να ανησυχούν για τις πιθανές επιπτώσεις των αρνητικών αποτελεσμάτων της αξιολόγησης επί της θέσης τους ή επί της λειτουργίας των φορέων τους.

→ Πολιτιστικοί και οργανωσιακοί παράγοντες

Ιεραρχικές δομές: Οι οργανωτικές ιεραρχίες και οι δυναμικές εξουσίας μπορεί να αποθαρρύνουν τις ζωτικής σημασίας για τις αξιολογήσεις, ανοικτές συζητήσεις και την ανατροφοδότηση.

Παραδοσιακή λήψη αποφάσεων: Ορισμένοι θεσμοί μπορεί να έχουν βαθιά ριζωμένες παραδόσεις λήψης αποφάσεων που δεν περιλαμβάνουν εγγενώς την αξιολόγηση ως κρίσιμο βήμα στη διαδικασία.

→ Επικοινωνιακές προκλήσεις

Αναποτελεσματική επικοινωνία των ευρημάτων: Ακόμη και όταν διεξάγονται αξιολογήσεις, η αναποτελεσματική επικοινωνία των πορισμάτων μπορεί να εμποδίσει την επίδρασή τους. Εάν τα αποτελέσματα δεν διαχυθούν ή δεν εξηγηθούν σωστά, τα ενδιαφερόμενα μέρη ενδέχεται να μην αντιληφθούν την αξία της διαδικασίας αξιολόγησης.

→ Έλλειψη κινήτρων

Διαδικασίες παροχής κινήτρων: Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να υπάρχει έλλειψη κινήτρων ή ανταμοιβών για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες αξιολόγησης. Με την απουσία θετικής ενίσχυσης μπορεί να μειωθούν τα κίνητρα για τις αξιολογήσεις.

Η οικοδόμηση μιας κουλτούρας αξιολόγησης είναι μια μακροχρόνια διαδικασία, η οποία απαιτεί ισχυρή υποστήριξη από τα κέντρα λήψης αποφάσεων και κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία για τα οφέλη της αξιολόγησης. Η προσπάθεια αυτή μπορεί να επικεντρωθεί σε πέντε σημεία:

1. Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση: Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία και τα οφέλη της αξιολόγησης μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ημερίδων και εκστρατειών στοχευμένης ενημέρωσης.
2. Ανάπτυξη ικανοτήτων: Παροχή κατάρτισης σε ενδιαφερόμενους φορείς, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και αξιολογητές για την ανάπτυξη των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων αξιολόγησης και την προώθηση μιας κουλτούρας λήψης αποφάσεων βάσει αντικειμενικών ευρημάτων.
3. Ηγεσία: Ενθάρρυνση της ηγεσίας που υπερασπίζεται την αξιολόγηση ως κρίσιμο εργαλείο για τη βελτίωση και τη λογοδοσία.
4. Ενθάρρυνση της εξωστρέφειας και της μάθησης: Δημιουργία πλαισίων όπου η αξιολόγηση θεωρείται ως ευκαιρία μάθησης και όχι ως άσκηση κριτικής.
5. Δέσμευση και συμμετοχή: Συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων και του κοινού στη διαδικασία αξιολόγησης για την ενίσχυση της ιδιοκτησίας και της κατανόησης της σημασίας της.

Η οικοδόμηση μιας κουλτούρας αξιολόγησης απαιτεί χρόνο, συντονισμένη προσπάθεια και δέσμευση για αλλαγή νοοτροπίας σχετικά με την αξία και τον σκοπό της αξιολόγησης για την ενίσχυση της διακυβέρνησης, των πολιτικών και των αποτελεσμάτων τους για τη κοινωνία. Η υπέρβαση των δυσκολιών στην πορεία προς τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών είναι όμως ταυτόχρονα και ένας σημαντικός παράγοντας για την οικοδόμηση μιας κουλτούρας αξιολόγησης.

6. Σύνοψη και συμπεράσματα

Συνθέτοντας το παράδειγμα των χωρών που έχουν συγκροτήσει σταθερά συστήματα θεσμικής κατοχύρωσης της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών, μπορούμε να εντοπίσουμε σειρά μέτρων που συμβάλλουν συλλογικά στην ενσωμάτωση των πρακτικών αξιολόγησης στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής, προωθώντας μια κουλτούρα λήψης αποφάσεων βάσει τεκμηριωμένων στοιχείων,

λογοδοσίας και συνεχούς βελτίωσης των δημόσιων πολιτικών και προγραμμάτων. Τα μέτρα αυτά μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- ▶ Δημιουργία φορέων αξιολόγησης που λειτουργούν ανεξάρτητα και διενεργούν αξιολογήσεις των κυβερνητικών προγραμμάτων και πολιτικών, παρέχοντας πληροφορίες για την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των δημόσιων πολιτικών, και στοχεύοντας στη βελτίωση της ποιότητας της λήψης αποφάσεων.
- ▶ Ίδρυση μονάδων αξιολόγησης σε κάθε υπουργείο και άλλο κυβερνητικό φορέα (περιλαμβανομένων των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης). Οι εν λόγω μονάδες θα είναι επιφορτισμένες με την αξιολόγηση των επιπτώσεων και των επιδόσεων των πολιτικών και των προγραμμάτων στους αντίστοιχους τομείς τους και θα συμβάλλουν στην ενσωμάτωση πρακτικών αξιολόγησης σε συγκεκριμένους τομείς.
- ▶ Ενίσχυση του νομοθετικού πλαισίου για την υποστήριξη των πρακτικών αξιολόγησης μέσω (α) της ενθάρρυνσης των νομοθετών να λαμβάνουν υπόψη την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ωφέλεια στις δημόσιες συμβάσεις και την παροχή υπηρεσιών, γεγονός που καθιστά αναγκαία την αξιολόγηση της κοινωνικής αξίας, και (β) της εξασφάλισης συστηματικού και δομημένου μετανομοθετικού ελέγχου.
- ▶ Θέσπιση προτύπων και κατευθυντήριων γραμμών για τη διεξαγωγή αξιολογήσεων, εξασφαλίζοντας τη συνέπεια και την ποιότητα των πρακτικών αξιολόγησης.
- ▶ Υποστήριξη της έρευνας και της αξιολόγησης μέσω χρηματοδοτικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών με ακαδημαϊκά ιδρύματα και δεξαμενές σκέψης.
- ▶ Ενίσχυση των διεθνών συνεργασιών και ανταλλαγών σχετικά με τις πρακτικές αξιολόγησης.
- ▶ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που αποσκοπούν στη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών κατά τη μελέτη διαφόρων δεικτών για την ενίσχυση της δημόσιας λογοδοσίας και την αύξηση της κοινωνικής αξίας από τη χάραξη πολιτικής.

Βιβλιογραφία

1. France Stratégie (2019), Public policy impact assessment: what can France learn from the most advanced countries?
2. Global Mapping of the Status of National Evaluation Policies 2021, Global Parliamentarians Forum for Evaluation, November 2021.
3. Κείμενο θέσεων για τη διαμόρφωση μίας Εθνικής Στρατηγικής Αξιολόγησης. Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης, Απρίλιος 2019.
4. Kupiec, T., Celińska-Janowicz, D., & Pattyn, V. (2023). Understanding evaluation use from an organisational perspective: A review of the literature and a research agenda. *Evaluation*, 29(3).
5. Leviton, L. C., & Hughes, E. F. X. (1981). Research On the Utilization of Evaluations: A Review and Synthesis. *Evaluation Review*, 5(4), 525-548.
6. OECD (2018), Draft Policy Framework on Sound Public Governance.
7. OECD (2020), Institutionalisation, Quality and Use of Policy Evaluation, Lessons from countries' experience.
8. Rutter, J. (2012), Evidence and Evaluation in Policy making, Institute for Government.
9. Schoenefeld, J., & Jordan, A. (2017). Governing policy evaluation? Towards a new typology. *Evaluation*, 23(3), 274-293.
10. Stockmann, Reinhard & Meyer, Wolfgang & Taube, Lena. (2020). The Institutionalisation of Evaluation in Europe. 10.1007/978-3-030-32284-7.
11. Varone, F., Bundi, P., & Gava, R. (2020). Policy evaluation in parliament: interest groups as catalysts. *International Review of Administrative Sciences*, 86(1), 98-114.

Βράβευση καλών πρακτικών

5^{ες} Διακρίσεις της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης

Τα [ετήσια βραβεία της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης \(ΕΕΑ\) για το 2023](#), απονεμήθηκαν όπως κάθε χρόνο στο πλαίσιο του ετήσιου συνεδρίου της ΕΕΑ, το οποίο διοργανώθηκε στις 9 Νοεμβρίου 2023.

Οι τρεις κατηγορίες των βραβείσεων είναι:

1η Κατηγορία: Νέος Αξιολογητής

2η Κατηγορία: Καλύτερα Εφαρμοζόμενη Ολοκληρωμένη Μεθοδολογία Αξιολόγησης

3η Κατηγορία: Βέλτιστη Αξιοποίηση Προτεινόμενων Συμπερασμάτων Αξιολόγησης

Οι δύο πρώτες κατηγορίες απευθύνονται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, μελετητές, φοιτητές και σπουδαστές, ή ομάδες αξιολογητών, οι οποίοι συμβάλλουν μέσω των μελετητικών εργασιών τους, στην αξιοποίηση επιστημονικά άρτιων μεθοδολογιών αξιολόγησης σε πτυχιακές ή ερευνητικές εργασίες (1^η κατηγορία), ή/και στην εφαρμογή ολοκληρωμένων και επιστημονικά άρτιων αξιολογητικών πλαισίων με γνώμονα την πρακτική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης (2^η κατηγορία). Η 3^η κατηγορία διακρίσεων αφορά κυρίως φορείς που έχουν αναθέσει αξιολογήσεις και έχουν αποδείξει τον αντίκτυπο των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης και της υιοθέτησης και χρήσης των συμπερασμάτων της.

Απονεμήθηκαν για το 2023 οι ακόλουθες διακρίσεις:

- **Βραβείο στην κατηγορία Νέος Αξιολογητής/Young Emerging Evaluator 2023**
Καλλιόπη Λουκάκη, για την ερευνητική εργασία: «Χρηματοοικονομική Μόλυνση σε Διατραπεζικά Δίκτυα»
- **Βραβείο στην κατηγορία Καλύτερα Εφαρμοζόμενη Ολοκληρωμένη Μεθοδολογία Αξιολόγησης**
Ιωάννης Σολδάτος, για την Μεθοδολογία Βαθμολογικού Πίνακα για την Ποσοτική Διαχείριση Χαρτοφυλακίων Έργων Ψηφιακού Μετασχηματισμού
- **Βραβείο στην κατηγορία Βέλτιστη Αξιοποίηση Προτεινόμενων Συμπερασμάτων Αξιολόγησης**
Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων & Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, για την Αξιολόγηση της Λειτουργίας των Δομών Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας και Ενσωμάτωση των Ευρημάτων στις Πολιτικές Ισότητας

Περισσότερες πληροφορίες και συνοπτικές παρουσιάσεις των εργασιών που διακρίθηκαν είναι διαθέσιμες σε [αυτόν τον σύνδεσμο](#) (3^η Ενότητα, Καλές Πρακτικές στην Αξιολόγηση).

6^ο ετήσιο συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης

Το 6ο ετήσιο συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης (ΕΕΑ) πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στις 9 Νοεμβρίου 2023, στο Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών.

Το θέμα του συνεδρίου ήταν «**Μακροπρόθεσμος Σχεδιασμός, Προοπτική Διερεύνηση & Αξιολόγηση**», με κεντρικό ομιλητή τον Ειδικό Γραμματέα Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού στην Προεδρία της Ελληνικής Κυβέρνησης κ. Γιάννη Μαστρογεωργίου.

Στόχος του συνεδρίου ήταν η προώθηση του δημοσίου διαλόγου για την ενσωμάτωση των μεθόδων και διαδικασιών του μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού στην ανάλυση και αξιολόγηση πολιτικών, σε ένα σύνθετο περιβάλλον πολλαπλών κρίσεων και προκλήσεων, όπου το κέντρο βάρους της αξιολόγησης έχει ήδη μετατοπιστεί από τη μελέτη αναμενόμενων ή προβλέψιμων επιπτώσεων, στην ανάλυση πολλαπλών σεναρίων για το μέλλον, και την ανάπτυξη σπονδυλωτών και ευέλικτων μοντέλων της θεωρίας της αλλαγής.

Το πρόγραμμα διαρθρώθηκε στις ακόλουθες ενότητες:

1. Ενσωματώνοντας τον μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό στην ανάπτυξη και αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών
2. Προοπτική διερεύνηση και αξιολόγηση μελλοντικών εξελίξεων και μετασχηματισμών
3. Καλές Πρακτικές στην Αξιολόγηση

Το συνέδριο τίμησαν με την παρουσία τους ως ομιλητές ο κ. Παναγιώτης Πετράκης, Ομότιμος Καθηγητής ΕΚΠΑ, ο κ. Αλέξανδρος Δημητρακόπουλος, Πληρεξούσιος Υπουργός Β'-Διευθυντής Διεύθυνσης Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και του Κέντρου Σχεδιασμού Εξωτερικής Πολιτικής του Υπουργείου Εξωτερικών, ο κ. Ιωάννης Τσάνης, Ειδικός Σύμβουλος Υπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, η κ. Jaana Tapanainen, Γενική Γραμματέας της Κυβερνητικής Έκθεσης για το Μέλλον και την Κυβερνητική Ομάδα Προοπτικής Διερεύνησης στο Γραφείο του Πρωθυπουργού της Φινλανδίας, ο κ. Baptiste Petitjean, Σύμβουλος στην Ύπατη Επιτροπή Σχεδιασμού, Υπηρεσία απευθείας υπαγόμενη στην Πρωθυπουργό στη Γαλλία, ο κ. Κωνσταντίνος Κωνσταντόπουλος Νομικός Σύμβουλος του Υπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και ο κ. Κωνσταντίνος Στεφάνου, Διευθυντής του Κέντρου Sir William Dale για Νομοθετικές Σπουδές, Institute of Advanced Legal Studies (University of London).

Οι παρουσιάσεις και το βίντεο του 6^{ου} ετήσιου συνεδρίου της ΕΕΑ έχουν δημοσιευθεί σε [αυτόν το σύνδεσμο](#).

2014-2024: 10 χρόνια Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης

Το 2024 συμπληρώνονται 10 χρόνια από την ίδρυση της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης (ΕΕΑ). Όλα αυτά τα χρόνια, με συνέπεια και επιμονή, δίνει βήμα στον δημόσιο διάλογο για την αξιολόγηση, με στόχο την ευαισθητοποίηση ως προς τον ρόλο και τη σημασία της αξιολόγησης στην Ελλάδα, και την προώθηση της αξιολόγησης σε όλα τα επίπεδα χάραξης και εφαρμογής πολιτικών ανάπτυξης τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των 10 χρόνων, σχεδιάζεται σειρά επετειακών δράσεων σε όλη τη διάρκεια του 2024, με στόχο:

- Την ευρύτερη ενημέρωση για τη λειτουργία της ΕΕΑ και ενθάρρυνση της ενεργούς συμμετοχής μελών και φίλων της ΕΕΑ στις δράσεις της.
- Την προώθηση του δημοσίου διαλόγου για την αξιολόγηση και της σημασίας της οικοδόμησης μιας κουλτούρας αξιολόγησης.
- Την ευαισθητοποίηση όλων των ενδιαφερομένων (υπευθύνων χάραξης πολιτικής, ακαδημαϊκών, ερευνητών, κ.ά.) σχετικά με τις θέσεις και τις προοπτικές της αξιολόγησης, και διεύρυνση του κοινού των ακολούθων των δράσεων της ΕΕΑ.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΑ έχει απευθύνει κάλεσμα σε ανοιχτή διαδικτυακή συζήτηση την Τετάρτη 10 Ιανουαρίου 2024 (16:00) σχετικά με τις μελλοντικές προοπτικές και δράσεις της ΕΕΑ και την ενίσχυση της συμμετοχικότητας όλων των ενδιαφερομένων.

Η συμμετοχή στη διαδικτυακή συνάντηση είναι ελεύθερη, κατόπιν εγγραφής σε [αυτόν τον σύνδεσμο](#).

Γενική Συνέλευση & Εκλογές ΔΣ της ΕΕΑ

Η Γενική Συνέλευση της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης (ΕΕΑ), και οι εκλογές για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ), θα πραγματοποιηθούν σύμφωνα με το Νόμο και το Καταστατικό της ΕΕΑ, τον Ιανουάριο του 2024. Κατά τη Γενική Συνέλευση θα παρουσιαστεί ο απολογισμός του έργου που πραγματοποιήθηκε κατά την τελευταία τριετία από το απερχόμενο ΔΣ, και η ανακοίνωση της εκλογικής διαδικασίας για την ανάδειξη νέου ΔΣ για την περίοδο 2024-2027.

Δικαίωμα συμμετοχής στη Γενική Συνέλευση και υποβολής υποψηφιοτήτων για το νέο ΔΣ έχουν τα ιδρυτικά μέλη και μέλη που θα έχουν τακτοποιήσει τις ταμειακές τους υποχρεώσεις ως τις 15 Ιανουαρίου 2024. Για πληροφορίες σχετικά με την εγγραφή νέων μελών επισκεφθείτε αυτό τον σύνδεσμο: <https://www.hellenicevaluation.org/index.php/el/meli/register>

Όσες και όσοι ενδιαφέρονται να θέσουν υποψηφιότητα για εκλογή στο νέο ΔΣ της ΕΕΑ, μπορούν να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους μέσω email στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ΕΕΑ: secretariat@hellenicevaluation.org έως τις 15 Ιανουαρίου 2024.

English-language abstracts

Towards a strategic foresight setting for 2035

P.E. Petrakis

Presentation at the 6th Annual Conference of the Hellenic Evaluation Society, on November 9, 2023.

1. Conversation with the future. From Ancient Greece to today. Strategic Long-Term Planning and Creative Motivation. The preference of the Present over the Future
2. Risk, Uncertainty and Randomness in Strategic Long-Term Planning
3. The Scenarios of the Future
4. Four scenarios for the future and the required overcoming of history in Greece for 2035
5. Effective organization of Long-term Planning

Keywords: Foresight, Long-Term Planning.

Institutionalizing the evaluation of public policies. Recognizing the challenges of the use of policy evaluation to strengthen governance.

D. Ioannou

Policy evaluation stands as a crucial component in the lifecycle of any government or organizational initiative. It serves as a lens through which the effectiveness, efficiency, and relevance of policies are scrutinized and refined. However, the institutionalization of policy evaluation remains a pivotal yet often under-discussed aspect in the realm of governance. Understanding the institutionalization and use of policy evaluation is essential in ensuring informed decision-making and fostering accountable governance. This article underscores the critical need for integrating robust, standardized practices of policy evaluation into governance frameworks to promote transparency, efficiency, and adaptability in policymaking processes.

Keywords: Policy evaluation, Impact evaluation, Governance.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η Ελληνική Εταιρεία Αξιολόγησης (ΕΕΑ) ιδρύθηκε τον Σεπτέμβριο του 2014 με τη μορφή Επιστημονικού Σωματείου και είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αξιολόγησης. Βασικός σκοπός της είναι η προώθηση μιας κουλτούρας αξιολόγησης που θα συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη, στην ορθολογική αξιοποίηση των πόρων, στην προσέλκυση επενδύσεων, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, στη διασφάλιση κοινωνικής συνοχής και, γενικά, στην αποτελεσματικότητα των δημόσιων πολιτικών. Στόχος της είναι η προώθηση της αξιολόγησης ως επιστημονικής μεθόδου ανάλυσης και αξιοποίησης των δυνατοτήτων και ευκαιριών ανάπτυξης, και η δημιουργία μιας πλατφόρμας δημόσιου διαλόγου για την αξιολόγηση.

Περισσότερες πληροφορίες και ανακοινώσεις σχετικά με τις δράσεις της ΕΕΑ αναρτώνται στον ιστότοπο: www.hellenicevaluation.org

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
HELLENIC EVALUATION SOCIETY

www.hellenicevaluation.org